

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(ύλη Β' Λυκείου)

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Ίσαίου Περὶ τοῦ Κλεωνύμου κλήρου, 1 -3, 6 -8

Ο ομιλητής είναι ανιψιός του Κλεώνυμου και μαζί με τα αδελφία του διεκδικούν την περιουσία που ο θεός τους άφησε με διαθήκη σε κάποιους άλλους, λιγότερο στενούς συγγενείς του, τους Ποσειδίππο, Σίμωνα και Φερένικο. Οι ενάγοντες δεν αμφισβητούν τη γνησιότητα της διαθήκης, αλλά επικαλούνται τη βούληση του θείου τους για ακύρωσή της, επιθυμία που δεν πρόλαβε να ικανοποιήσει πριν από τον θάνατό του.

Πολλή μὲν ἢ μεταβολή μοι γέγονεν, ὧ ἄνδρες, τελευτήσαντος Κλεωνύμου. ἐκεῖνος γὰρ ζῶν μὲν ἡμῖν κατέλειπε τὴν οὐσίαν, ἀποθανὼν δὲ κινδυνεύειν περὶ αὐτῆς πεποίηκε. καὶ τότε μὲν οὕτως ὑπ' αὐτοῦ σωφρόνως ἐπαιδευόμεθα, ὥστ' οὐδὲ ἀκροασόμενοι οὐδέποτ' ἤλθομεν ἐπὶ δικαστήριον, νῦν δὲ ἀγωνιούμενοι περὶ πάντων ἤκομεν τῶν ὑπαρχόντων· οὐ γὰρ τῶν Κλεωνύμου μόνον ἀμφισβητοῦσιν ἀλλὰ καὶ τῶν πατρῶων, ὀφείλεις ἐπὶ τούτοις **ἡμᾶς** ἐκείνῳ φάσκοντες ἀργύριον. καὶ οἱ μὲν οἰκεῖοι καὶ οἱ προσήκοντες ἐπὶ τούτοις οἱ τούτων ἀξιοῦσιν ἡμᾶς καὶ τῶν ὁμολογουμένων, **ὧν** Κλεώνυμος κατέλειπεν, αὐτοῖς τούτων ἰσομοιρῆσαι· οὗτοι δὲ εἰς τοῦτο ἤκουσιν **ἀναισχυντίας**, ὥστε καὶ τὰ πατρῶα προσαφελῆσθαι ζητοῦσιν ἡμᾶς, οὐκ ἀγνοοῦντες, ὧ ἄνδρες, τὸ δίκαιον, ἀλλὰ πολλὴν **ἡμῶν** ἐρημίαν καταγνόντες. Σκέψασθε γὰρ οἷς ἐκάτεροι πιστεύοντες ὡς ὑμᾶς εἰσεληλύθαμεν· οὗτοι μὲν διαθήκαις ἰσχυριζόμενοι τοιαύταις, ἃς ἐκεῖνος διέθετο μὲν οὐχ ἡμῖν ἐγκαλῶν ἀλλ' ὀργισθεὶς τῶν οἰκείων τινὶ τῶν ἡμετέρων, ἔλυσε δὲ πρὸ τοῦ θανάτου, πέμψας Ποσειδίππον ἐπὶ τὴν ἀρχήν· [...] οὐχ ὁμοίως δὲ μοι δοκοῦμεν, ὧ ἄνδρες, διακεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὅτι ἀδίκως κινδυνεύω, τοῦθ' ἠγοῦμαι μέγιστον εἶναι τῶν παρόντων κακῶν, ἀλλ' ὅτι ἀγωνίζομαι πρὸς οἰκεῖους, οὓς οὐδ' **ἀμύνεσθαι** καλῶς ἔχει· οὐ γὰρ ἂν **ἐλάττω** συμφορὰν ἠγησαίμην κακῶς ποιεῖν τούτους ἀμυνόμενος, οἰκεῖους ὄντας, ἢ κακῶς παθεῖν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τούτων. οὗτοι δ' οὐ τοιαύτην ἔχουσι τὴν γνώμην, ἀλλ' ἤκουσιν ἐφ' ἡμᾶς καὶ τοὺς φίλους παρακαλέσαντες καὶ **ρήτορας** παρασκευασάμενοι καὶ οὐδὲν ἀπολείποντες τῆς αὐτῶν δυνάμεως, ὥσπερ, ὧ ἄνδρες, ἐχθροὺς **τιμωρησόμενοι**, καὶ οὐκ ἀναγκαίους καὶ συγγενεῖς κακῶς ποιήσοντες. τὴν μὲν οὖν τούτων ἀναισχυντίαν καὶ τὴν αἰσχροκέρδειαν **ἔτι** μᾶλλον γνώσεσθε, ἐπειδὴν πάντων ἀκούσητε· ὅθεν δ' οἶμαι τάχιστ' ἂν ὑμᾶς μαθεῖν περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν, ἐντεῦθεν ἄρξομαι διδάσκειν.

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα «Πολλή μὲν ἢ μεταβολή ... ἐκείνω φάσκοντες ἀργύριον».
(30 μονάδες)
2. Ποια διαφορά παρουσιάζει, σύμφωνα με τον ομιλητή, η δική του στάση από τη συμπεριφορά των αντιδίκων;
(20 μονάδες)
3. α) Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω όρων του κειμένου: ἡμᾶς, ὧν, ἀναισχυντίας, ἡμῶν, ἀμύνεσθαι, ἐλάττω, ῥήτορας, τιμωρησόμενοι, ἔτι.
(18 μονάδες)
3. β) «οἷς ἑκάτεροι πιστεύοντες ὡς ὑμᾶς εἰσεληλύθαμεν», «ἐπειδὴν πάντων ἀκούσητε»: να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις (εἶδος, εισαγωγή, εκφορά, λειτουργία).
(8 μονάδες)
4. α) Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις (οι ρηματικοί τύποι να παραμείνουν στη φωνή που βρίσκονται):
ποθοῦσι:	το β' ενικό της προστακτικής στον ίδιο χρόνο
εἶναι:	το απαρέμφατο του μέλλοντα
ἔχοντας:	το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής στον αόριστο
ἐπιδεῖν:	τον ίδιο τύπο στον ενεστώτα
ἠξιωμένους:	το γ' ενικό της οριστικής στον ενεστώτα
εὐρήσομεν:	το απαρέμφατο του ενεστώτα
- (12 μονάδες)
4. β) Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους του παρακάτω χωρίου στον άλλο αριθμό: «τὴν μὲν οὖν τούτων ἀναισχυντίαν καὶ τὴν αἰσχροκέρδειαν ἔτι μᾶλλον γνῶσεσθε, ἐπειδὴν πάντων ἀκούσητε· ὄθεν δ' οἴμαι τάχιστ' ἂν ὑμᾶς μαθεῖν περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν, ἐντεῦθεν ἄρξομαι διδάσκειν».
(12 μονάδες)